

**Συμπληρωματική κοινή έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών
και Προϋπολογισμού και της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Νομικών,
Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως για το νομοσχέδιο «Ο περί Δικαστηρίων
(Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 2023»**

Παρόντες:

Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών,

και Προϋπολογισμού:

Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως:

Χριστιάνα Ερωτοκρίτου, πρόεδρος

Φωτεινή Τσιρίδου, αναπλ. πρόεδρος

Ονούφριος Κουλλά

Άριστος Δαμιανού

Σάβια Ορφανίδου

Ανδρέας Πασιουρτίδης

Άριστος Δαμιανού

Χριστιάνα Ερωτοκρίτου

Αντρέας Καυκαλιάς

Χαράλαμπος Θεοπέμπτου

Ηλίας Μυριάνθους

Μη μέλη των επιτροπών:

Αλέκος Τρυφωνίδης

Μαρίνος Σιζόπουλος

Μαρίνος Μουσιούπτας

Σταύρος Παπαδούρης

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών, Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως επανεξέτασαν από κοινού το πιο πάνω νομοσχέδιο, για το οποίο υποβλήθηκε ήδη κοινή έκθεση στην ολομέλεια του σώματος στις 13 Ιουλίου 2023, σε τρεις συνεδρίες τους, που πραγματοποιήθηκαν στις 23 Νοεμβρίου και την 1^η και στις 4 Δεκεμβρίου 2023. Στις συνεδριάσεις αυτές κλήθηκαν και παρευρέθηκαν ενώπιον των επιτροπών ο γενικός διευθυντής του Υπουργείου Οικονομικών και άλλοι εκπρόσωποι του ίδιου υπουργείου, εκπρόσωποι του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως, του Υπουργείου Εσωτερικών, του Τμήματος Αφερεγγυότητας του Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας, της Αρχιπρωτοκολλητού, της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας, της

Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, της Κυπριακής Εταιρείας Διαχείρισης Περιουσιακών Στοιχείων Λτδ (ΚΕΔΙΠΕΣ), του Παγκύπριου Δικηγορικού Συλλόγου, του Συνδέσμου Τραπεζών Κύπρου, του Επιστημονικού Τεχνικού Επιμελητηρίου Κύπρου (ΕΤΕΚ), του Συνδέσμου Εταιρειών Εξαγοράς Πιστώσεων και Διαχειριστριών Εταιρειών Πιστωτικών Διευκολύνσεων, του Κινήματος Ενάντια στις Εκποιήσεις, του Συνδέσμου Προστασίας Πρώτης Κατοικίας, του Συνδέσμου Προστασίας Δανειοληπτών Τραπεζών (ΣΥΠΡΟΔΑΤ), του Κινήματος Προστασίας και Δικαιωμάτων Δανειοληπτών και του Συνδέσμου κατά της Ασυδοσίας των Τραπεζών.

Το Κίνημα ΕνΕργώ, παρ' όλο που κλήθηκε, δεν εκπροσωπήθηκε στις συνεδρίες των επιτροπών.

Σημειώνεται ότι στο στάδιο της επανεξέτασης του νομοσχεδίου παρευρέθηκαν επίσης τα μέλη της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού κ. Χάρης Γεωργιάδης, Χρίστος Χριστοφίδης και Χρύση Παντελίδης, καθώς και ο πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Νομικών, Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως κ. Νίκος Τορναρίτης και τα μέλη της κ. Νίκος Γεωργίου και Πανίκος Λεωνίδου.

Σημειώνεται περαιτέρω ότι η συζήτηση του νομοσχεδίου αναβλήθηκε με απόφαση της ολομέλειας του σώματος στη συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 13 Ιουλίου 2023, ώστε να επανεξεταστούν ορισμένες πρόνοιες αυτού.

Ο σκοπός του νομοσχεδίου, οι θέσεις και οι απόψεις των εμπλεκομένων, καθώς και τα ζητήματα που απασχόλησαν τις επιτροπές στη συνεδρία τους ημερομηνίας 10 Ιουλίου 2023 περιλαμβάνονται στην αρχική κοινή έκθεσή τους.

Σύμφωνα με την εν λόγω έκθεση, σκοπός του προτεινόμενου νόμου είναι η τροποποίηση του περί Δικαστηρίων Νόμου, ώστε να παρασχεθεί η δυνατότητα, με την έκδοση οδηγιών του Ανωτάτου Δικαστηρίου, σε πρόεδρο επαρχιακού δικαστηρίου να ορίζει, με την έγκριση του Ανωτάτου Δικαστηρίου, αριθμό δικαστών για σκοπούς εκδίκασης υποθέσεων που αφορούν διαφορές που προκύπτουν μεταξύ δανειολήπτη,

εγγυητή ή παρόχου εξασφάλισης και πιστωτή αναφορικά με πιστωτική διευκόλυνση η οποία εξασφαλίζεται με κύρια κατοικία, η εκτιμημένη αξία της οποίας δεν υπερβαίνει τις €350.000.

Το Υπουργείο Οικονομικών με ηλεκτρονικό μήνυμα, ημερομηνίας 9 Νοεμβρίου 2023, ενημέρωσε τις επιτροπές ότι, αξιολογώντας συγκεκριμένες εισηγήσεις που υποβλήθηκαν σε αυτό από μέλη του κοινοβουλίου και με την έγκριση της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας, επέφερε στο κείμενο του νομοσχεδίου τις ακόλουθες τροποποιήσεις:

1. Προσθήκη πρόνοιας, ώστε να προβλέπεται ρητά ότι οι διαφορές οι οποίες δύναται να προκύψουν μεταξύ δανειολήπτη και πιστωτή δυνατόν να αφορούν και υπερχρεώσεις ή/και καταχρηστικές ρήτρες.
2. Τροποποίηση του ορισμού του όρου «κύρια κατοικία», ώστε να προβλεφθεί ότι ως μέλος της οικογένειας ιδιοκτήτη κύριας κατοικίας νοείται και πρόσωπο το οποίο συνήψε πολιτική συμβίωση με τον ιδιοκτήτη κύριας κατοικίας ή τέκνο το οποίο προέρχεται από αυτή την πολιτική συμβίωση.

Στο πλαίσιο της επανεξέτασης του νομοσχεδίου επί του αναθεωρημένου κειμένου, ο γενικός διευθυντής του Υπουργείου Οικονομικών ανέφερε ότι σκοπός των προτεινόμενων ρυθμίσεων είναι η ταχεία εκδίκαση των δικαστικών υποθέσεων για συγκεκριμένη κατηγορία δανειοληπτών. Συναφώς, εισηγήσεις μελών για διεύρυνση της εν λόγω κατηγορίας θα αναιρούσε τον σκοπό του νομοσχεδίου, επιφέροντας επιπλέον καθυστερήσεις.

Οι εκπρόσωποι του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως, του Υπουργείου Εσωτερικών, της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, της ΚΕΔΙΠΕΣ, του Συνδέσμου Τραπεζών Κύπρου και του Συνδέσμου Εταιρειών Εξαγοράς Πιστώσεων και Διαχειριστριών Εταιρειών Πιστωτικών Διευκολύνσεων δήλωσαν στην επιτροπή τη συμφωνία τους με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις του πιο πάνω αναθεωρημένου κειμένου.

Ο εκπρόσωπος της Αρχιπρωτοκολλητού επανέλαβε τις επιφυλάξεις που εξέφρασε κατά τη συζήτηση του νομοσχεδίου, προτού αυτό προωθηθεί στην ολομέλεια του σώματος, ημερομηνίας 13 Ιουλίου 2023, αναφορικά με προβλήματα που ενδεχομένως προκύψουν ως προς τον εντοπισμό των υποθέσεων που εμπίπτουν στις πρόνοιες εφαρμογής της προτεινόμενης νομοθεσίας, καθότι η αξία της κύριας κατοικίας δεν ταυτίζεται κατ' ανάγκην με το ποσό της χρηματικής απαίτησης της αγωγής, βάσει του οποίου καθορίζεται η κλίμακα της υπόθεσης, και η εν λόγω αξία της κύριας κατοικίας δεν περιλαμβάνεται ως πληροφορία στον σχετικό φάκελο της υπόθεσης. Περαιτέρω, ο ίδιος σημείωσε ότι η εκδίκαση των υποθέσεων από ειδική σύνθεση αποτελεί αποκλειστική αρμοδιότητα της δικαστικής εξουσίας. Συναφώς, επισήμανε ότι οι προτεινόμενες ρυθμίσεις ενδεχομένως ήδη να απορρέουν από τις εξουσίες του Ανωτάτου Δικαστηρίου.

Ο εκπρόσωπος του Παγκύπριου Δικηγορικού Συλλόγου επανέλαβε τις θέσεις που καταγράφονται στο γραπτό υπόμνημα που απέστειλε ο σύλλογος στις επιτροπές στις 10 Ιουλίου 2023, επισημαίνοντας παράλληλα ότι στο προτεινόμενο εδάφιο (1) του άρθρου 22Γ προβλέπεται η δυνατότητα του Ανωτάτου Δικαστηρίου να εκδίδει τις προβλεπόμενες οδηγίες, ενώ, σύμφωνα με τις μεταβατικές διατάξεις του νομοσχεδίου, οι εκκρεμούσες κατά την ημερομηνία έναρξης της ισχύος των προτεινόμενων ρυθμίσεων ενώπιον επαρχιακού δικαστηρίου υποθέσεις διαβιβάζονται ενώπιον δικαστών οι οποίοι ορίζονται δυνάμει των διατάξεων του εδαφίου (1) του άρθρου 22Γ. Συναφώς, ο ίδιος επισήμανε ότι η δυνατότητα που προβλέπεται στο εδάφιο (1) του άρθρου 22Γ ενδεχομένως να καθίσταται υποχρεωτική για τις εκκρεμούσες υποθέσεις, ως αυτές αναφέρονται στις μεταβατικές διατάξεις, για τις οποίες η ακρόαση δεν έχει αρχίσει.

Ο εκπρόσωπος του ΕΤΕΚ εισηγήθηκε όπως εξεταστεί το ενδεχόμενο επέκτασης του ορίου των €350.000 αναφορικά με την εκτιμημένη αξία της κύριας κατοικίας ως προϋπόθεση για την έκδοση των εν λόγω οδηγιών, εξαιτίας της αύξησης που παρατηρείται στις τιμές ανέγερσης νέας κατοικίας.

Οι εκπρόσωποι του Συνδέσμου Εταιρειών Εξαγοράς Πιστώσεων και Διαχειριστριών Εταιρειών Πιστωτικών Διευκολύνσεων, του ΣΥΠΡΟΔΑΤ, του Κινήματος Προστασίας και Δικαιωμάτων Δανειοληπτών, του Κινήματος Ενάντια στις Εκποιήσεις και του Συνδέσμου κατά της Ασυδοσίας των Τραπεζών χαιρέτισαν την προσπάθεια επιτάχυνσης των διαδικασιών, επισημαίνοντας την ανάγκη διεύρυνσης των προνοιών του νομοσχεδίου προς επίτευξη βιώσιμων αναδιαρθρώσεων, καθότι ο περιορισμός των €350.000 όσον αφορά την εκτιμημένη αξία της κύριας κατοικίας ενδεχομένως να έρχεται σε αντίθεση με το δικαίωμα των πολιτών για ελεύθερη πρόσβαση στη δικαιοσύνη, παραβιάζοντας τα ανθρώπινα δικαιώματά τους, καθώς και την αρχή απαγόρευσης των διακρίσεων. Περαιτέρω, επισήμαναν την ανάγκη ενίσχυσης των διαδικασιών εξώδικης επίλυσης των διαφορών και εξεύρεσης τρόπου περιορισμού της αδιαλλαξίας των τραπεζών αναφορικά με την προσέγγισή τους σε ζητήματα καταχρηστικών ρητρών στις δανειακές συμβάσεις.

Πέραν των πιο πάνω παρατηρήσεων, η εκπρόσωπος του Κινήματος Ενάντια στις Εκποιήσεις επισήμανε ότι δεν εντοπίζεται στο νομοσχέδιο πρόνοια που να προβλέπει την αναστολή των εκποιήσεων κατά την εκδίκαση των εν λόγω διαφορών, ειδικότερα σε περίπτωση κατά την οποία αυτές αφορούν την εξέταση καταχρηστικών ρητρών.

Περαιτέρω, ο εκπρόσωπος του Συνδέσμου Προστασίας Πρώτης Κατοικίας εξέφρασε έντονες επιφυλάξεις ως προς την εφαρμογή των προτεινόμενων ρυθμίσεων, καθότι δεν προβλέπεται τρόπος αντιμετώπισης ενδεχόμενης άρνησης του Ανωτάτου Δικαστηρίου να εκδώσει τις εν λόγω οδηγίες.

Στο πλαίσιο της συζήτησης, μέλη των επιτροπών εξέφρασαν έντονες επιφυλάξεις για τις προτεινόμενες ρυθμίσεις, σημειώνοντας ότι αυτές δεν φαίνεται να επιλύουν το πρόβλημα των καθυστερήσεων στην εκδίκαση των εν λόγω υποθέσεων. Ειδικότερα, έντονες επιφυλάξεις εκφράστηκαν μεταξύ άλλων αναφορικά με:

1. τον δυνητικό και όχι επιτακτικό χαρακτήρα της πρόνοιας περί έκδοσης των σχετικών οδηγιών από το Ανώτατο Δικαστήριο,

2. την απουσία καθορισμού χρονικού ορίου στην αποπεράτωση εκδίκασης των εν λόγω υποθέσεων και
3. το ύψος των €350.000 όσον αφορά την εκτιμημένη αξία της κύριας κατοικίας, το οποίο εκτιμήθηκε ως ιδιαίτερα χαμηλό.

Επιπρόσθετα, μέλη των επιτροπών, λαμβάνοντας υπόψη τις εκφρασθείσες από μέρους του εκπροσώπου της Αρχιπρωτοκολλητού επιφυλάξεις επί των προτεινόμενων ρυθμίσεων, διατύπωσαν περαιτέρω προβληματισμούς επί τούτων.

Υπό το φως των πιο πάνω, το Υπουργείο Οικονομικών, με τη σύμφωνη γνώμη της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας, με ηλεκτρονικό μήνυμα, ημερομηνίας 1^{ης} Δεκεμβρίου 2023, απέστειλε στα μέλη των επιτροπών νέο αναθεωρημένο κείμενο του νομοσχεδίου, δυνάμει των προνοιών του οποίου προβλέπεται ότι η μεταβατική διάταξη αναφορικά με την παραπομπή των εκκρεμουσών υποθέσεων για εκδίκαση υπό ειδική σύνθεση διενεργείται τηρουμένων των διατάξεων του εδαφίου (1) του άρθρου 22Γ και κατόπιν υποβολής ειδοποίησης διαδικού στο Πρωτοκολλητήριο.

Στο πλαίσιο της εξέτασης του εν λόγω αναθεωρημένου κειμένου, μέλη των επιτροπών, επαναλαμβάνοντας τους προβληματισμούς τους, ζήτησαν επιπρόσθετες διευκρινίσεις αναφορικά με το δικαίωμα υποβολής ένστασης στην προβλεπόμενη στις μεταβατικές διατάξεις ειδοποίηση διαδικού, καθώς, όπως δήλωσαν, τέτοιο δικαίωμα ενδεχομένως να επιφέρει περαιτέρω καθυστέρηση στην εκδίκαση των υποθέσεων.

Ο διευθυντής του Υπουργείου Οικονομικών επανέλαβε ότι δεν είναι δυνατή η τροποποίηση αναφορικά με το ύψος της εκτιμημένης αξίας της κύριας κατοικίας, καθότι πρόκειται περί κοινωνικού μέτρου το οποίο παρέχει προστασία σε συγκεκριμένους δανειολήπτες.

Η εκπρόσωπος της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας επισήμανε ότι δεν είναι δυνατός ο καθορισμός συγκεκριμένου χρονικού πλαισίου περάτωσης της εκδίκασης των εν λόγω υποθέσεων, καθότι κάτι τέτοιο ενδεχομένως να συνιστούσε παραβίαση της

αρχής της διάκρισης των εξουσιών. Ωστόσο, επανέλαβε ότι τόσο στο Σύνταγμα όσο και στην εθνική νομοθεσία παρέχονται ασφαλιστικές δικλίδες για την εκδίκαση των υποθέσεων εντός εύλογου χρόνου.

Υπό το φως των πιο πάνω, οι Κοινοβουλευτικές Επιτροπές Οικονομικών και Προϋπολογισμού και Νομικών, Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως, αφού έλαβαν υπόψη όλα όσα τέθηκαν ενώπιόν τους, επιφυλάχθηκαν να τοποθετηθούν επί των προνοιών του νομοσχεδίου ως αυτό αναθεωρήθηκε σύμφωνα με τα πιο πάνω κατά το στάδιο της συζήτησής του ενώπιον της ολομέλειας του σώματος.

5 Δεκεμβρίου 2023

Αρ. Φακ.: 23.01.064.115-2023

ΚΣ/ΑΟΛ/ΕΛ.Π/ΣΠ